

Social- och hälsovårdsföreningarnas årtionde: NYA OCH UPPLÖSTA FÖRENINGAR 2005–2014

Registrerade föreningar har bevarat sin ställning i medborgaraktiviteten

Det registreras fortfarande ett stort antal nya föreningar. Under de senaste tio åren har det registrerats lika många eller t.o.m. flera föreningar om året än under 1900-talet i genomsnitt. Social- och hälsovårdsföreningar har också uppstått i minst samma takt som på 1900-talet.

Även om användningen av sociala medier och medborgaraktiviteten i dem har blivit allt mer omfattande, har föreningsverksamhet överlag och speciellt inom social- och hälsovårdsområdet inte ersatts med medborgaraktivitet i annan organiserad form.

På basis av registreringssiffrorna har föreningarna bevarat sin traditionellt starka ställning som organisationsform för olika medborgaraktiviteter:

Under de senaste tio åren

- har det registrerats cirka 24 000 nya föreningar inom olika områden
- av dem är 1 664, dvs. sju procent social- och hälsovårdsföreningar. Detta motsvarar genomsnittet på lång sikt.
- Det har varje år registrerats i genomsnitt 166 och varje vecka cirka tre nya social- och hälsovårdsföreningar.

Föreningar upplöses klart mer sällan än nya grundas

År 2005–2014 upplöstes cirka 7 600 föreningar. Av dessa var 738, dvs. tio procent, social- och hälsovårdsföreningar. En femtedel av de upplösta föreningarna var krigsinvalids- och veteranföreningar, vilket beror på att deras medlemmar blir allt äldre och minskar.

Nettoökningen av alla slags föreningar är 16 000 och av dem är antalet nya social- och hälsovårdsföreningar 900.

Föreningar bildas och läggs ned i alla landsändor

Under de senaste tio åren har nya social- och hälsovårdsföreningar registrerats i alla landskap och i två av tre av de nuvarande kommunerna. I landskap och städer med ett stort invånarantal är också antalet föreningar klart större än annanstans.

Föreningar har också upplösts i alla landskap och i två av tre kommuner. Mest upplöstes föreningar i invånarmässigt stora landskap och städer.

En växande andel av de nya föreningarna är andra än "traditionella" patient-, barnskydds-, äldreomsorgs- och missbrukarföreningar eller föreningar för personer med funktionsnedsättning

En allt större del av de nya social- och hälsovårdsföreningarna verkar inte till förmån för enbart en människogrupp som specificerats på basis av t.ex. diagnos, sjukdom eller en speciell situation. I sina stadgar uppräknar föreningarna däremot som syfte att stöda personer i speciella livssituationer som uppstått av många olika orsaker och problemen i anslutning till dem, t.ex. utslagning.

Verksamhetsområdet utvidgas också till andra länder och världsdelar

Många av de nya social- och hälsovårdsföreningarna riktar sin verksamhet helt eller delvis till utlandet. Detta gäller bl.a. barnskyddsföreningar, föreningar för personer med funktionsnedsättning och särskilt i andra föreningar som ansluter sig till hälsa och välfärd.

Föreningarna svarar på ett allt mer differentierat behov

Under de senaste tio åren har det registrerats föreningar som svarar för specialbehoven inom allt mindre och specificerade patient-, skade- och diagnosgrupper. Exempel på sådana är patientföreningar för personer med sällsynta sjukdomar och skador, för personer med olika allergier, för olika grupper av cancersjuka samt för personer i olika åldersgrupper.

Aktörer som i egenskap av informatörer och intressebevakare och som i form av nätverk förmedlar kamratstöd och erfarenhetsexperter till allt mer begränsade grupper av människor upplevs som allt viktigare vid sidan av de stora organisationerna.

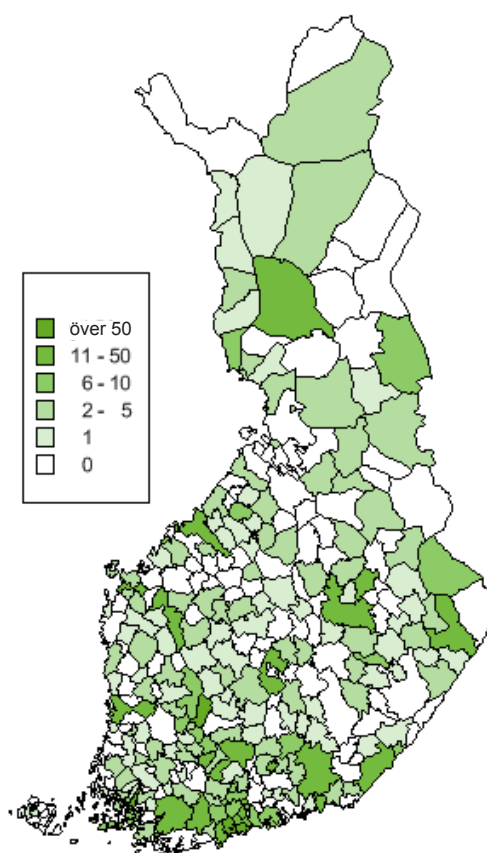
Nya föreningar samlar krafterna och bygger samarbete

För att svara på förändringarna i omvärlden har organisationerna samlat sina krafter och byggt olika sammanslutningar. Målet har varit att få till stånd allt mer verkningsfulla organisationer och att skapa ekonomiska och operativa synergifördelar.

Under de senaste tio åren har det skett både riksomfattande och lokala fusioner mellan olika social- och hälsovårdsorganisationer. År 2011 registrerades exempelvis Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf som ett resultat av en fusion mellan drogmissbrukarorganisationer, Hyvinvointiomat ry genom en sammanslagning av semesterorganisationer samt SOSTE Finlands social och hälsa rf genom en fusion av tre riksomfattande social- och hälsovårdsorganisationer.

Ett exempel på nya samarbetsorganisationer är Pensionstagarnas Centralförbund PCF, som registrerades år 2006.

Det har även registrerats regionala samarbetsföreningar, t.ex. för pensionstagar- och ungdomsorganisationer samt för organisationer för personer med funktionsnedsättning.

Läs mera:

Social- och hälsovårdsföreningarnas årtionde. Organisationsbarometerns separata uppföljning av registrerade och upplösta social- och hälsovårdsföreningar åren 2005–2014 (på finska) <http://www.soste.fi/ajankohtaista/julkaisut/jarjestobarometri.html>

Ytterligare information:

specialforskare Juha Peltosalmi SOSTE,
juha.peltosalmi@soste.fi

Registrerade nya social- och hälsovårdsföreningar
åren 2005–2014 per kommun.